

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

quæ competens est quoad appellentem, competens quoque est quoad actorem. Sanè certum est Reges nostros semper estimasse Episcoporum causas in regno esse judicandas ex delegatione Summi Pontificis, non autem Romæ, etiam in causâ hæreseos; ut constat ex Memoriis sub Carolo nono Rege, ut diximus, confectis anno MDLXV. in causâ Ioannæ Reginæ Navarræ & Episcoporum Romæ damnatorum propter hæresim.

VI. Opponi præterea posset Titulus Concordatorum *De publicis concubinariis*, §. *Quod si*, in quo sic scriptum est: *Quod si ij quorum destitutio ad nos & sedem apostolicam spectat, per Concilia provincialia aut suos superiores propter concubinatum publicum reperiuntur privatione digni, statim cum processu inquisitionis ad nos deferantur.* Videtur enim depositiones Episcoporum heic reservari ipsi Summo Pontifici. Sed heic observandum est Concilium provinciale in eo casu causam Episcopi tractasse absque delegatione Summi Pontificis, ideoque, juxta exceptionem in primo articulo *De Causis* contentam, decernere depositionem non posse. Contrà, synodus illa tenetur acta mittere ad sedem apostolicam, & noxios denunciare aut deferre ad eam. Id enim, & nihil omnino aliud, in paragrapho statuitur. Enimvero postquam synodus officio suo & obsequio defuncta est erga Summum Pontificem, accusatio denunciata tum judicanda est secundum ordinem præscriptum in Concordatis, Titulo *De Causis*, id est, delegatis à Summo Pontifice Episcopis Gallicanis, qui causam definiant in regno; ita ut accusati Romam evocari prorsus non possint in detrimentum Concordatorum. Certè summa cura provisum est ne in paragrapho *Quod si* adderetur causas Episcoporum qui concubinarij essent judicandas esse in urbe Roma. Id unum sufficere visum est, si acta Romam mitterentur, & accusati deferrentur ad Papam. Neque crediderunt addendam esse clausulam, & eo casu Pontificem Romæ judicaturum causam.

CAPVT XXVIII.

Synopsis.

I. Superest ut examinemus an Papa, cum dat iudices in partibus, tentet aliquid contra præscripta canonum aut Decretalium, & an deroget auctoritati apostolica sedis. Episcopus deponi non potest nisi ex sententia aliorum Episcoporum. Vnde sequitur delegari non posse simplices Presbyteros. Iudices debent esse duodecim. Aliud statutum rescripto Gratiani, & a Gregorio magno.

II. Equè suam auctoritatem conservat Pontifex ac si ipse susciperet cognitionem causæ. Probat auctoritate legis Gratiani & synodi Saraicensis, & pluribus insuper auctoritatibus.

III. Concilium Tridentinum abolevit auctoritatem synodorum provincialium. Verum Concilium illud receptum non est in Gallia; ac præterea nova hæc institutio contraria est Concordatis. Nam iis derogari non potest absque consensu Regis.

IV. Sententia damnationis à delegatis prolata, mittenda est in executionem, nisi is qui damnatus est appellaverit. In causis Episcoporum Gallicanorum dare tenetur Pontifex novos iudices ad judicandam appellationem.

V. In casu criminis læsæ majestatis Processus Romanam mitti non potest, quod evulgari non oporteat imperij arcana. Veteres Episcopi cognoscere volebant de crimine majestatis.

VI. Nam si Papa difficilem se in eo capite præstaret, movendus esset timendum valde esse ne Princeps irritatus penam capitis suo jure decernere præsumat adversus Episcopos læsæ majestatis reos. Ea fuit sententia Hervæi Episcopi Bellovacensis in synodo Remensi.

VII. Temperamentum allatum ex Concilio Sardicensi; cujus ope regula in unversum statui potest quoad depositionem Episcoporum.

I. **S**VPEREST ut examinemus an Papa, cum dat iudices in partibus ad decernendam depositionem Episcopi noxij, tentet aliquid contra præscripta canonum aut Decretalium, & an deroget auctoritati apostolicæ sedis.

Quæstio ista nullo negotio solvi potest si memoria inearum antiqui juris, mediæque, ac recentioris. Vnde quoque duas regulas colligemus. Earum prima erit, Episcopum deponi non posse nisi ex sententia aliorum Episcoporum. Quare Papa simplices Presbyteros delegare non posset ad habendam cognitionem de crimine Episcopi, quod canones præcipiant ut Episcopus non nisi ab ejusdem gradus & ordinis iudicibus judicetur. Eos autem iudices, duodecim esse debere edicunt, ut constat ex Concilio Africano, & ex epistola sancti Gregorij ad Episcopum Arelatensem. Vnde quoque factum ut Nicolaus primus ad Salomonem Regem Britonum scribens, ex eo capite irritam esse pronuntiet Episcoporum Britonum depositionem, quod non à Metropolitanano & à duodecim Episcopis peracta fuerit. Eundem numerum Episcoporum exigunt Concilium Triburiense & Lucas Patriarcha CP. apud Balsamonem. Attamen in rescripto Gratiani Augusti vidimus posse Romanum Pontificem deponere Episcopum cum consilio quinque aut septem Episcoporum. Legimus verò in regesto Gregorij magni delegatum ab eo fuisse Metropolitanum Syracusanum, unâ cum tribus aut quatuor Episcopis ab eo eligendis, ut de

causa Lucilli Episcopi cognoscerent, eumque deponerent. Præterea decretalis Zephyrini epistola, quæ extat apud Gratianum, quo jure nunc utimur, non exigit absolute numerum duodecim Episcoporum, sed tantum si ea causa incidat ut totidem Episcopos haberi necesse sit: *Duodecim judices quilibet accusatus Episcopus, si necesse fuerit, eligat; à quibus ejus causa judicetur.*

I. I. Secunda regula hæc esse potest, Summum Pontificem conservare suam auctoritatem, quoad depositionem Episcoporum, cum eorum judicium delegat, ac si eos ipse judicaret & deponeret. Rescriptum enim Gratiani, cujus supra mentionem fecimus, verbis minime ambiguis ait Episcopum Metropolitanum, si in longinquis regionibus commoretur, exsolvi à necessitate accedendi ad sedem apostolicam, sed daturum ei Episcopum Romanum judices, quos Romanus Episcopus judices dederit. Concilium autem Sardicense nihil aliud postulat quam ut Episcopus Romanus det judices, Episcopos nimirum ex provincia finitima, unâ cum primis judicibus, ad judicandam causam appellationis. Bonifacius verò, Leo, & Gregorius magnus, alique Romani Pontifices existimantur satis suæ auctoritatis conservationi provisum si Episcopis provincialibus jurisdictionem suam delegarent, aut Legatis apostolicæ sedis, ad decernendam definitivo judicio Episcoporum depositionem. Quinetiam cum suo illi arbitrio reservarunt potestatem judicandi appellationem in urbe Roma, aut eam curam delegandi in provinciis, abundè auctoritati sedis apostolicæ satisfactum putarunt. Gregorius enim septimus, qui Pontificum Romanorum auctoritatem immensum explicavit, frequenter Legatos misit in provincias ad deponendos Episcopos, jurisdictione sua in eam rem delegata. Ne verò inharere tantum videamur antiquo juri & mediæ ætatis, habemus ex novo jure, quod Gratiani Decreto continetur, voluisse Romanos Pontifices sui arbitrij esse an Episcopi judicandi essent in synodo Romana, aut per Legatos sedis apostolicæ, aut per se, aut per Vicarios suos, ut ait Papa Sixtus in cap. *Accusatus*. 3. q. 6.

III. Huic autem regulæ opponi non potest decretum Concilij Tridentini, quod, introducto jure novo, in universum synodis provincialibus ademit instructionem criminum Episcoporum quæ poenam depositionis merentur, eamque tribuit iis viris quos Papa delegaverit; servata Summo Pontifici definitiva sententia. Decretum in-

quam illud opponi non potest. Præterquam quòd enim Concilium illud non est receptum in Gallia, contrarium ex eo capite est Concordatis, quibus neque sedes apostolica neque Concilia derogare possunt absque consensu Regis.

IV. Postquam autem delegati sententiam damnationis protulerint, tum in executionem mittenda est depositio, nisi is qui damnatus est appellaverit. Ea enim vis est sententiarum à competenti judice latorum, ut executoria sint, nisi earum effectus suspendatur per appellationem. Ita enim usurpatum supra vidimus à Legatis pontificiis. quod etiam satis innunt Concordata his verbis: *si ab illis appellari contigerit.* Nam is qui dejectus est, provocare quidem potest; quemadmodum appellabatur à Legatis. Verùm quemadmodum olim Summi Pontifices cognitionem appellationis in provinciam remittebant ad Legatos suos, si ita faciendum esse existimarent, (quod usurpatum vidimus à Gregorio septimo in causa Lamberti Episcopi Morinensis) sic Concordata eam Summo Pontifici necessitatem imponunt ut eo agendi modo utatur in causis Episcoporum Gallicanorum, datis videlicet novis judicibus ad judicandam appellationem.

V. Quòd si Summus Pontifex pervaciter in futurum contenderet mitti debere acta, id est, *Processum*, ut hodie vocant, ad apostolicam sedem, etiam si damnatus eam non appellaverit, antequam Bullas ei concedat quem Princeps nominaret in loco depositi, tum, si de crimine majestatis ageretur, reponi posset postulationem illam non esse æquam, quòd evulganda non sint imperij arcana, quæ nullis communicanda sunt quàm iis qui jurejurando fidem suam Regi obligaverunt. In primis verò ea noscere non debere alienigenas & externos, ut sunt Cardinales & alij Consiliarij Papæ Romani, qui arcana hæc vertere possent in perniciem regni. Quamobrem veteres Episcopi, qui tempore Imperatorum Romanorum nondum res publicas attingebant, id est, nondum erant Consiliarij Principum, (quæ dignitas ei ordini primùm communicata est à Regibus nostris) veteres inquam Pontifices antiquitus cognoscere recusabant de crimine majestatis. Hæc enim sunt omnino verba eorum in synodo congregata adversus Chrysostomum: *Continent & libelli lese majestatis crimen. Tibeat nunc pietas vestra expelli vel invitum daturum tanti criminis penas. Nobis enim non licet ista inquirere.*

VI. Addi potest, ex eo agendi modo

ingens periculum imminere jurisdictioni ecclesiastica, valdeque timendum esse ne Princeps irritatus poenam capitis jure suo decernere praesumat adversus Episcopos laesa majestatis reos. Eam namque rationem in synodo Remensi adversus Arnulphum habita attulit Herveus Episcopus Bellovacensis. Siguinus Senonensis Archiepiscopus negabat se causam Arnulphi judicaturum nisi prius ei poenam sceleris Princeps remitteret, si constaret eum esse reum laesa majestatis. Reposuit Herveus timendum esse ne ex hoc agendi modo periculum imminet viris ecclesiasticis. neque enim expectaturos fortean seculares iudices ecclesiastica iudicia. unde per consequentiam necessariam Episcopi iustitiae seculari subiciuntur, si ipsi cunctentur iudicia facere secundum canones. *Videte*, inquit Herveus, *ne sit periculosus iudicia ecclesiastica deinceps a secularibus non expectari. Consequens enim est ad forensia jura nos pertrahi, si divinis legibus in aliquo videbimur obniti. Quod amplexus est Bruno Lingonensis Episcopus in capite sexto. Cum hoc maxime sit pertimes-*

Synodus Rem. sub
Gerberto cap. 4.

cendum, inquit, *ne forte dum uni personae parere volumus, sicut frater & coepiscopus noster Herveus retulit, & eam & omnem ecclesiasticum ordinem sub periculo sanguinis relinquamus.*

VII. In universum, adhiberi posse censeo temperamentum quod ex Concilio Sardicensi peti potest ad conservandam auctoritatem Summi Pontificis & jura regni; sive de crimine majestatis agatur, sive de aliis causis quae ad depositionem Episcoporum spectant. Temperamentum autem illud in eo versatur, ut acta iudicii Romam mittantur, ut statim Pontifex Bullarum expeditionem imperare possit secundum sententiam iudicum delegatorum, si ita faciendum esse existimaverit, omnia prorsus omnia nova sententia confirmationis. Vel si aegre adduci possit ut ita faciat, peti ab eo poterit ut det novos iudices, qui causam retractent & denuo iudicent una cum primis iudicibus. Hunc agendi modum synodus Sardicensis non aperuit nisi in casu appellationis. Hac vero ratione quam proponimus, idem modus tolerabitur etiam si appellatum non fuerit.

